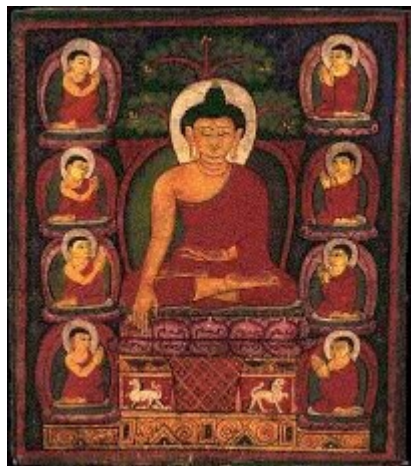

BUDIZEM

Mentor:

Gimnazija

Kraj, leto

POVZETEK

V 6. stoletju pr. n. š. je neki princ s severa Indije zapustil starše in bogastvo, da bi poiskal odgovor na večno vprašanje trpljenja in smrti. Njegovo ime je bilo Sidharta Gautama in postal je »prebujenik«, Buda, Razsvetljeni, ki je milijonom človeških bitij prinesel »pravi nauk«. Postal je začetnik religije, ki se je v dva tisoč petsto letih prilagodila različnim ljudstvom, pokrajinam, kulturam in podnebjem. »Pojavil se je, tisti, ki razsvetljuje svet, zaščitnik sveta, ki poraja luč, ki slepemu svetu ponuja oko, ki razločuje naravno pokvarjenost. Zmagal si v boju, tvoja želja se je dopolnila z lastnimi vrlinami. Dopolnjen s čistimi nauki boš potešil bitja. Ker je premagal in je resnično brez greha, Gautama sotji na trdni zemlji; pomagal bo vsem bitjem, ki jih žene veliki tok. Vzvišen si, veliki modrec, človek, ki ti ni enakega na vseh svetovih; nisi preplavljen z zakoni tega sveta, si kot lotos, ki ne vsrka vode. Ta svet že dolgo spi, zavrt v gmoto teme; ti si tisti, ki ga lahko prebudi z lučjo modrosti. V svetu bitij, bednih od zdavnaj, ki jih mučijo nadloge naravne pokvarjenosti, si se pojavil ti, kralj zdravnikov, ki odrešuje vsega hudega.« (Lalitavisatra, 23. poglavje)

UVOD

V tej seminarski nalogi sem se odločila govoriti o veri, ki se še posebej v zadnjih letih kar precej vključuje v naše življenje. Od nekdaj nas že zanima vera daljnega vzhoda, neverjetne menihe, ki se odpovejo vsem materialnim dobrinam, da bi bili sposobni prejemati duhovne. Požrtvovalni menihi sprejemajo, in živijo v simbiozi z vsemi živimi in neživimi bitji, spoštujejo vse. To je glavni razlog, da me je vera začela zanimati in da sem se odločila, da vam jo predstavim. V tej veri je zbranih

toliko modrosti, da je skoraj nemogoče, da te pusti nezainteresiranega.

GAUTAMA BUDA IN NJEGOV ČAS

Sidharta Gautama, ki so ga začeli imenovati Buda ("razsvetljeni"), je poznan kot ustanovitelj budizma, se je rodil okoli leta 560 pr. Kr. in umrl star osemdeset let. Živel je v severovzhodni Indiji v času, ko je bilo to področje eno izmed svetovnih središč umske in duhovne dejavnosti.

pa je bil star 29 let, je ter zunanji blišč življenja

Rojstvo Gautame sovpada s koncem dolgega obdobja razvoja hindujskega verskega izročila. Tisoč let prej so s severozahoda prišla v Indijo indoevropska plemena. Njihova vojaška in politična moč, verske navade in drugi običaji so sčasoma prevladali na celi podcelini. Verska književnost Ved je že dolgo obstajala; prav tako pa tudi večina Upanišad. Sredi tega staregga izročila je nastal budizem kot neke vrste obnovitveno gibanje, ki so ga Indijci le delno sprejeli, na koncu pa bolj ali manj zavrgli. Od leta 1000 po Kr. Se je budizem obdržal predvsem zunaj svoje rojstne dežele. Gautama se je rodil kot sin vladarja državnice v Kapilavastu in vzgajali so ga kot princa. Mlad se je poročil in imel sina. Ko ubogal svoj notranji glas zamenjal

Buda ob molitvi

z

brezdomstvom svetega moža. Njegova odločitev je bila očitno sad hrepenenja po višjem načinu življenja, ki je že dolgo tlelo v njem. Bila je tudi v skladu z bolj ponotranjeno versko usmerjenostjo Upanišad ter s tem, da se je v Indiji pojavilo brezdomstvo kot prava pot za resne iskalce duhovne resnice in resničnosti. Gautama se je učil pri verskih učiteljih, toda kaže, da je prvih šest ali sedem let po odhodu od doma preživel ob verskih vajah, ki si jih je sam izbral. Te vaje so postajale vedno strožje in bolj asketske; postil se je npr: tako zelo, da so mu odpadli lasje, dlake. Do ključnega preobrata pred njegovim razsvetljenjem je prišlo, ko je spoznal, da je skrajna askeza duhovno in moralno jalova, je sprejel bolj umirjene oblike premišljevanja in verovanja. To je okvir njegovega razsvetljenja - verske izkušnje, ki so odločilno vplivale na vse njegovo kasnejše življenje.

Kmalu po izkušnji razsvetljenja je Buda začel učiti in si je pridobil učence, ki so mu sledili v njegovem brezdomnem življenju in misionarski službi. Njegov nauk in nauk njegovih učencev je bil namenjen tudi preprostim ljudem (tudi ženam), ki niso nameravali postati menihi. Ožja skupina pa je živela premišljevalno, beraško in misionarsko življenje. Dejansko so bili misionarski red. Budov občutek vesoljnega misionarskega poslanstva je bil nekaj enkratnega v dotedanji verski zgodovini Indije. S svojimi učenci je potoval po porečju Gangesa in vse svoje preostalo življenje posvetil oznanjanju osvobajajoče resnice o dharni in nirvani.

BUDOV NAUK

KARMA

Zakon karme ali vzroka in učinka deluje v moralnih in telesnih razsežnostih človekovega življenja. Človek je vpet v ta krog posledic dobrih in zlih dejanj.

REINKARNACIJA ALI PONOVRNO UTELEŠENJE

S ponovnim utelešenjem in ponovnim rojstvom vsi ljude požanjejo dobre ali zle posledice svojih dejanj. Kakovost njegovih telesnih dejanj, besed in misli v prejšnjem življenju določa bivanje po njihovem ponovnem rojstvu.

OSVOBODITEV OD KARME

Če človek pravilno razume svoj položaj - ujetost v proces karme in izpolnjuje prave pogoje, lahko svoj človeški položaj preseže. S tem karme ne odpravi, osvobodi pa se njene oblasti in preusmeri svoje življenje. Začenja nastajati t.i. "dobra karma", katere blagodejen učinek občuti človek sam in tudi drugi.

"ŠTIRI PLEMENITE RESNICE"

Budova izkušnja je povzeta v "štirih plemenitih resnicah".

- Prva resnica pravi, da je splošna človekova izkušnja trpljenje - pa naj gre za duševno, čustveno ali telesno trpljenje - posledica pretekle karme.
- Druga resnica izvira iz ugotovitve, da je vzrok trpljenja v tem, da človek hrepeni po napačnih stvareh ali si prizadeva za prave stvari na napačen način. Temeljna človekova težava je pokvarjen čut za vrednote, ki pripisuje stvarem ali ljudem na svetu vrednost, ki je sami po sebi ne morejo imeti. Nič v snovnem svetu ni vredno najvišjega spoštovanja in ničesar ni, na kar bi se mogli popolnoma zanesti.
- Tretja resnica pravi, da se trpljenje lahko neha. Gautama je oznanjal, da se to splošno človeško vprašanje lahko razširi.
- Četrta resnica je "plemenita osmera pot", pot k rešitvi.

"PLEMENITA OSMERA POT"

- Pravo spoznanje
- Pravo mišljenje
- Pravo govorjenje
- Pravo obnašanje
- Pravi način življenja (ali zaposlitev)
- Pravo prizadevanje
- Prava razsodnost
- Prava zbranost duha

Teh osem kažipotov lahko uvrstimo v tri skupine:

- Modrost ali razumnost (pravo spoznanje, pravo mišljenje)
- Etično vedenje (pravo govorjenje, pravo obnašanje, pravi način življenja ali zaposlitev)
- Duševna disciplina (pravo prizadevanje, prava razsodnost, prava zbranost duha)

NIRVANA

Cilj življenja je nirvana. To ni izničenje lastnega jaza (budistična kriva vera). Nasprotno, nirvana je nova oblika človekove zavesti, torej neodvisna za resničnost z lastnim dinamizmom. Je bistveno drugačna od snovnega sveta: večno kraljestvo, popolna zanesljivost, resnično zatočišče.

DHARMA

Dharma je pot k nirvani, "skoraj osebni" dinamizem, ki daje življenju notranjo moč in kakovost.

Buda je govoril dharmi kot o nečem lepem in ljubkem in je učil, da je bistvi verskega življenja "prijateljstvo, druženje in zaupnost z vsem, kar je lepo in ljubko". Prijateljstvo z ljubkom je prvi pogoj za začetek in nadaljevanje hoje po "plemeniti osmeri poti".

BUDE

Čeprav so Budove podobe zelo različnih velikosti, so si vse podobne. Predstavljajo Budo, ki sedi na lotusovem cvetu. V zasebni hiši je majhen Budov kipec del hišnega oltarčka. Podoba spominja vernike na Budovo dobroto in jim pomaga meditirati in moliti.

EN CILJ, MONOGO POTI

Budizem se je v svoji zgodovini že zelo zgodaj razdelil na dve gibanji: teravadski budizem, strogo in ozko pojmovani nauk prednikov, ter mahajanski budizem, manj strog in bolj odkrit za nove ideje. Ko se je kasneje budizem širil, so nastale mnoge druge različice.

VADŽRAJANA BUDIZEM

Prva izmed njih je vadžrajana budizem. "Vadžra" je prvotno pomenila stelo boga Indre; kasneje je beseda pomenila posebno snov, ki si jo predstavljali svetlo, prozorno in neuničljivo kot diamant. Zato vadžrajana običajno prevajajo kot "diamantno vozilo".

To nenavadno in težko umljivo budistično gibanje je nastalo sredi 1. stol. po Kr. v Indiji in se nato razširilo v Nepal, Tibet, na Kitajsko in na Japonsko. Ker je gibanje zelo skrivno, ga je težko opredeliti. Lahko bi ga prekrile okultne, magične in mistične prvine. V ozadju lahko odkrijemo starodavni idijsko tantrično filozofijo, ki je vplivala na budizem in na hinduizem.

Tako je nastalo verstvo, ki v nekaterih vidih spomnja na zgodnjekrščansko krivo vero gnosticizem, čeprav glede podobnosti ne smemo pretiravati. Gotovo pa se je zelo oddaljilo od teravadskega in mahajanskega budizma.

Vadžrajana skuša prodreti onkraj videza stvari v praznino, prek katere se posameznik izenači z absolutnim. Za doseg tega cilja uporablja posebne tehnike:

- Mantra je magičen rek, ki ga neprestano ponavljajo. Verujejo, da njegova moč seže do skrajnih meja veselstva. Mantro lahko tudi zapišejo na kos papirja in ga položijo v "molilni mlinček", ki oddaja čarobno moč izreka, ko ga zavrtijo. Najbolj znana mantra je: "Om mani padme hum", ki jo uporabljajo posebno v Tibetu. "Mani padme" pomeni "dragulj v lotosu", medtem ko sta "om" in "hum" zvoka, za katera misljo, da imata posebno nadnaravno moč.
- Mudra ali telesna kretnja je enako pomembna kot mantra. Vadžrajana ima celo vrsto posebnih gibov, zlasti gibov rok, ki izražajo dejstvo, da si celo bitje prizadeva, da bi se združilo z božanskim. Posebno v Tibetu je vadžrajana dobila tudi močne erotične prvine, znane kot šaktizem, po indijskem pojmu Šakti, ki je večna ženska sila. Z naravnost orgiastičnim čaščenjem se vernik poveže z vesoljno ženskostjo in tako spozna dokončno enost vseh stvari. Razumljivo je, da druga strožja gibanja ta dodatek k budizmu prezirajo.
- Mandala, "premišljevalno kolesce", je okrogel ali mnogostranični diagram, ki predstavlja posebna kozmična in duhovna razmerja. Premišljevanje mandale in osredotočenje na sile, ki jih le ta izžareva, vodita k izkušnji božanskega.
- Kot v vseh tovrstnih verstvih je tudi v vadžrajani potreben guru, ki človeka poučuje, ter stalno in predano izvrševanje verskih vaj.

LAMAIZEM

Lamaizem je oblika budizma, ki prevladuje v Tibetu in po njej živijo tibetanski menihi v svoji in okoliških deželah. Prvotno je bil "lama" visok duhovni učitelj, kasneje pa se je beseda začela uporabljati za vsakega meniha.

Začetki lamaizma segajo v sedmo stoletje po Kr., ko je kralj Srong-btsan-sgam-po uvedel budizem (v obliki vadžrajane) v Tibet. Od začetka so se zelo upirali

verniki starega verstva
duhovniki - čarovniki

Dalajlama

bon, v katerem so
obredno klicali bogve in

demone. Proti koncu stoletja pa je indijski misionar Padmasambhava v svojem samostanu uspešno združil obe verstvi in kmalu so ustanovili še nove samostne.

Po 11. stol. je lamaizem začel propadati, predvsem ker se niso več držali celibata in je prišlo do nepotizma in politike moči. Obnovil ga je reformator Tsongkhapa v 14. stol. in odtlej je vodiletsko nasledstvo prihajalo od njegovih dveh najljubših učencev. Eden naj bi bil utelešenje bodisatva Avolokotešvara, drugi pa Buda Amitabha. Na ta način se je razvil dvojni sistem voditeljstva: dalajlama ali "lama, velik kot ocean", ki ima svetno oblast, in pančenlama, "dragulj učenjakov", ki je duhovni poglavar. Ko vladajoči lama umre, razpošljejo sle po deželi, da najdejo otroka, ki je utelešenje pokojnega lame. Ta sistem "preoblikovanega telesa" se imenuje čubilgan.

Leta 1959, ko so kitajski komunisti vdrlili v Tibet, je 14. Dalajlama pobegnil v Indijo. Tedaj je budizem izgubil v Tibetu skoraj ves svoj vpliv.

ZEN BUDIZEM

Zen budizem, ki je zelo pomembne na Japonskem, je nastal na Kitajskem pod imenom č'an, kar je kitajska beseda za premišljevanje.

Budizem je prvič prišel na Kitajsko v 1. stol. po Kr., vednar so mu precej nasprotovali predvsem privrženci praktične filozofije, predvsem konfucianizma. Leta 526 pa je prišel na Kitajsko Bodidharma, 28. voditelj neke indijske premišljevalne ločine, in ustanovil prvo č'an šolo. Gibanje č'an je naraščalo in se polagoma popolnoma ločilo od svojega izvira mahajanskega budizma. Najpomembnejši dogodek v nadaljni zgodovini, je bila presaditev Bodidharmovih nauk na Japonsko.

V središču kitajskega č'ana in Japonskega zena je premišljevanje po strogih pravilih. To so posebno cenili bojevniki samuraji, kot pot k obvladovanju samega sebe. Najpomembnejše sredstvo za dosego razsvetljenja (satori), je premišljevanje v lotosovem položaju (s prekrižanimi nogami in vsakim stopalom na nasprotnem stegnu).

Poleg premišljevanja v sedečem položaju (zazen) so zelo pomembne uganke (koan). Namen teh vprašanj brez pdgovora je, da korenito spremenijo način mišljenja pri učencu zena in mu pomagajo k razsvetljenju (satori). Naslednji vzorci so tipično koani:

- "Če srečaš na cesti nekoga, ki je dosegel resnico, ne smeš iti mimo njega niti molče ga ne smeš nagovoriti. Kako naj se torej srečaš z njim?"
- "Če ploskneš z obema rokama, nastane zvok. Sedaj pa poslušaj plosk ene roke!"

Taki koani postanejo mišljenje prav do meje nesmisla. Nesmiselno je iskati nanje razumske odgovore; povzročajo napetost, ki jo je potrebno prenesti. Zazen in koane je treba uporabljati pod vodstvom učitelja zena, ki učence nadzira in spravlja v poslušnost.

Zen ima dve šoli rinzai in soto; ti se med seboj razhajata v gledanju na satori, ki je bodisi nenadna in spontana izkušnja ali pa se lahko razvija postopno. Vendar obe gibanji odločno nasprotujeta intelektualizmu in nadvladi razuma. Zavračata vsako ukvarjanje z "naukom". Zen je popolnoma intuitiven.

Zen budizem izrazito vpliva na družbo, posebno, ker pogosto privlači vidne osebnosti, ki lahko prenesejo to filozofijo na politično področje. Duh zena se odraža v dejavnostih, kot so: čajni obred, judo, umetnost urejanja cvetlic "ikebana", slikanje pokrajin, lepopisje, lokostrelstvo in mečevanje. Pre teh dejavnostih ne gre le za tehniko, ampak imajo velik verski pomen.

JAPONSKE LOČINE

Obstajajo številne in raznolike japonske ločine, ki so nastale z združevanjem budističnih in tradicionalnih šindoističnih idej. Od kar je Šotoktaiši leta 621 uvedel budizem na Japonsko, se srečujemo z veliko pestrostjo verskega izražanja, ki se delno naslanja na kitajske vplive, delno pa na japonsko kulturo.

- Ločina tendai je nastala po kitajskem vzoru, ustanovljena je bila leta 805. Predvsem spodbuja vsakega človeka, naj si prizadeva postati Buda.
- Ločina šingon je bila ustanovljena leta 807, usmerjena je zelo mistično in poudarja premišljevanje (šigon je japonski prevod sanskrtske mantre).
- Ločine amida (nembutsu) so zelo daleč od tradicionalnega budizma. V 12. stol. je menih Genku ali Honen ustanovil sekto jodo, ki veruje, da lahko samo Buda amida (japonska beseda za sanskrtsko amitabha) odreši človeka, ki potem vstopi v "čisto deželo". Človek si ne more pridobiti odrešenja z lastnim prizadevanjem, temveč le z molitvijo kamidu. Pod Genkujevim vplivom je Šinran Šoni ustanovil ločino šin, ki je še bolj poudarjala nekoristnost vseh človekovih prizadevanj za odrešenje. Odpravil je razločevanje med menihi in laiki, češ da ni pomembno, zavrgel celibat in se poročil, ter veliko prispeval k enakopravnosti žensk.
- V 13. stol. je menih Ničiren ustanovil ločino, ki so jo kasneje poimenovali po njem. Njegova različica budizma poudarja pomen zgodovinskega Buda kot utelešenje večnega Buda. Razsvetljenje je v spoznanje, da so človek, svet in Buda končno eno.
- Soka gakkai; "društvo, ki ustvarja vrednote", je laično gibanje, ki je nastalo v začetku tega stoletja, po tem ko so na Japonskem leta 1899 uvedli versko svobodo. Izvira iz ločine ničiren in je prav tako nestrpno do drugih gibanj ter poudarja dolžnost in moralnost. Posebno važno je ustvarjanje "zadovoljne družbe". Soka gakkai je imel že leta 1990 okoli 20 milijonov članov.

POSEBNOSTI VERE

ZLATA PAGODA

Budistični templji imajo ponavadi kakšno Budovo relikvijo: oblačilo ali sandalo. Nekateri, kot npr. Zlati paviljon v Kiotu na Japonskem, so veličastne zgradbe, obložene z zlatom in okrašene z diamanti.

MENIHI

Budistični menihi se odpovedo večini svoje lastnine. Ohranijo samo svoja rumena oblačila, iglo, britev, cedilo za vodo in skledico za miloščino. Menihi preživljajo dan v molitvi, poučevanju in premišljevanju. Vsak dan gredo beračit za hrano. V nekaterih budističnih deželah dečke nekaj časa vzgajajo v samostanu.

KOLO ŽIVLJENJA

Budisti skupaj s Hindujci verujejo v »kolo življenja«. To je neprestani krog rojstva in ponovnega rojstva, v katerega so ujeti ljudje, ki še niso dosegli nirvane. Osem naper kolesa spominja budista na »plemenito osmero pot«.

Kolo življenja

PRAZNIKI

Bodhi - dan, ko je Gautama postal Buda.

Parinirvana - Budov prehod v nirvano.

Vesak ali vesakha puja - tridnevno praznovanje glavnih dogodkov Budovega življenja.

Dharmakakra - ko je Buda imel svojo prvo pridigo.

STUPA - SIMBOL MIRU IN HARMONIJE

V budizmu je stupa simbol miru in harmonije. Sestavljena je iz treh delov: podstavka, kupole in krovnega dela. Pri gradnji stupe je pomembno, da so dimenzije v pravih razmerjih in da je zgrajena s čisto motivacijo - z namenom, da prinese mir, srečo in prebujenje vsem živim bitjem.

Stupa predstavlja prebujeni um modrosti in sočutja in prenaša pozitivno energijo vsem, ki pridejo v stik z njo. Zato so stupe pogosto objekt čaščenja in romanja. Obstajajo pa tudi bolj zapletene razlage simbolizma. Oblika stupe ustreza obliki telesa bude. Podstavek predstavlja njegov prestol, štiri stopnice noge, prekrižane v položaju lotusa, kupola trup, kvader nad kupolo oči in stožec krono. Poleg tega ima vsak element stupe prirejen določen aspekt budistične poti. Podstavek simbolizira pet sil, ki vodijo do prenehanja trpljenja, kupola je nosilec za sedem bistvenih pogojev razsvetljenja. Kvader nad kupolo predstavlja osemčleno plemenito pot.

V središču stupe stoji os, ki predstavlja mitološko drevo, ki povezuje zemljo in nebo. Nepogrešljiv del stupe so sveti spisi, zdravila, relikvije, kipci bud, drago kamenje in druge dragocene vsebine, ki se nahajajo v njej. Na vrhu stožca sta sonce in luna, ki predstavljata modrost in sočutje. Rezultat združitve modrosti in sočutja je stanje popolnega prebujenja, ki ga predstavlja goreč dragulj na samem vrhu stupe.

Čedalje pogostejše se stupe pojavljajo tudi izven tradicionalnih budističnih okolij. Nam najbližja je stupa miru v Ljudskem vrtu v Gradcu, ki jo je junija leta 1998 posvetil Dalaj Lama. Stupe zaradi svojega širokega simbolizma in univerzalnega namena presegajo budistično kulturo in tradicijo iz katere izhajajo. Zaradi svoje estetske lepote in pozitivnega vpliva na okolje so dobrodošle oaze miru in harmonije tudi v razgibanem in nemirnem okolju zahodnega sveta.

MOLITVE

Vse dokler bo obstajalo veselje
in dokler kdo živi,

Bom vztrajal jaz,
razganjal bedo naših dni.
Kratka molitev Njegove svetosti 14.
Dalaj Lame

Naj bom vedno, sedaj in za večno,
zaščitnik tistih brez zaščite,
vodnik tistim, ki so zašli,
ladja tistim, ki morajo prečkati ocean,
most tistim, ki morajo prečkati reke,
zatočišče tistim v nevarnosti,
svetilka tistim brez luči,
pribežališče tistim brez zavetja
in služabnik vsem, ki so v stiski.
Kratka molitev Njegove svetosti 14.
Dalaj Lame
Naj bodo vsa bitja, vsepovsod,
ki trpijo na telesu in duhu,
hitro odrešena svojih bolezni.

RAZNE MISLI

Dobre misli ustvarjajo dobra dejanja,
slabe misli ustvarjajo slaba dejanja.

Naj se prestrašeni ne bojijo več
in naj se vezani osvobodijo.
Naj nemočni najdejo moč
in naj ljudje razmišljajo o
medsebojnem prijateljstvu.
Naj vse tiste, ki se znajdejo
na brezpotjih zastrašujoče divjine -
otroke, ostarele, nezaščitene-
zaščitijo dobrotljiva nebeška bitja
in naj hitro dosežejo stanje Buda.
Molitev za mir, Dan molitev za
svetovni mir, Assisi, 1986

Da bi duh zmernosti, osvobojen iz
spon,
vedno iz lastnega nagiba rasel v meni.

Kratka molitev Njegove svetosti 2.
Dalaj Lame

Nikoli ne preprečimo sovraštva s
sovráštvom.

Sovraštvo preprečimo z ljubeznijo.

Buda

Naučite se popustiti prijem.

To je ključ do sreče.

Buda

Pot je za vse samo ena,

kar pomeni, da je od romarjev

odvisno,

ali dosežejo cilj.

Tibetanski nauk

Lepše in mirnejše življenje bomo

živeli,

ko bomo razvili ljubezen in sočutje do bližnjega.

Tenzin Gyatso, 14. Dalaj Lama

Udejanjati vrline je tako zahtevno kot goniti osla navkreber, medtem ko je predajanje uničevalnim dejavnostim tako preprosto kot valiti skale po hribu navzdol.

(Tibetanski pregovor)

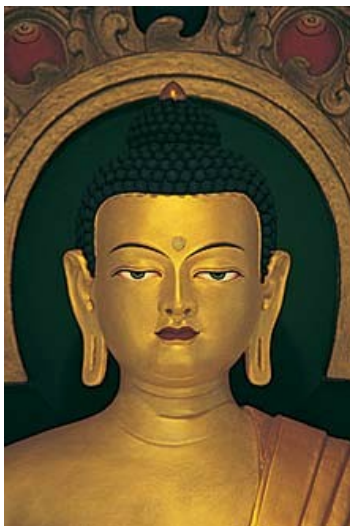
Negativni vzgibi se pojavljajo tako naravno kot dež in dobivajo zagon kot voda, ki sledi sili težnosti.

(Tibetanski pregovor)

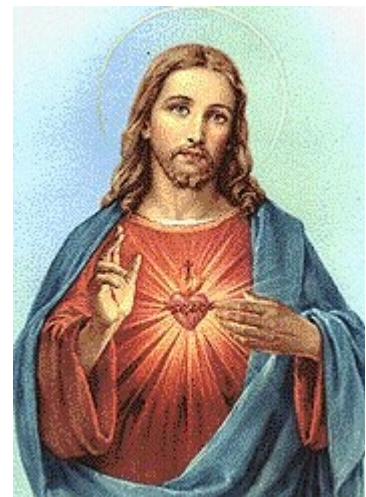
Ocean nastaja po kapljicah.

(Tibetanski pregovor)

PRIVLAČNOST BUDIZMA ZA ZAHODNI SVET

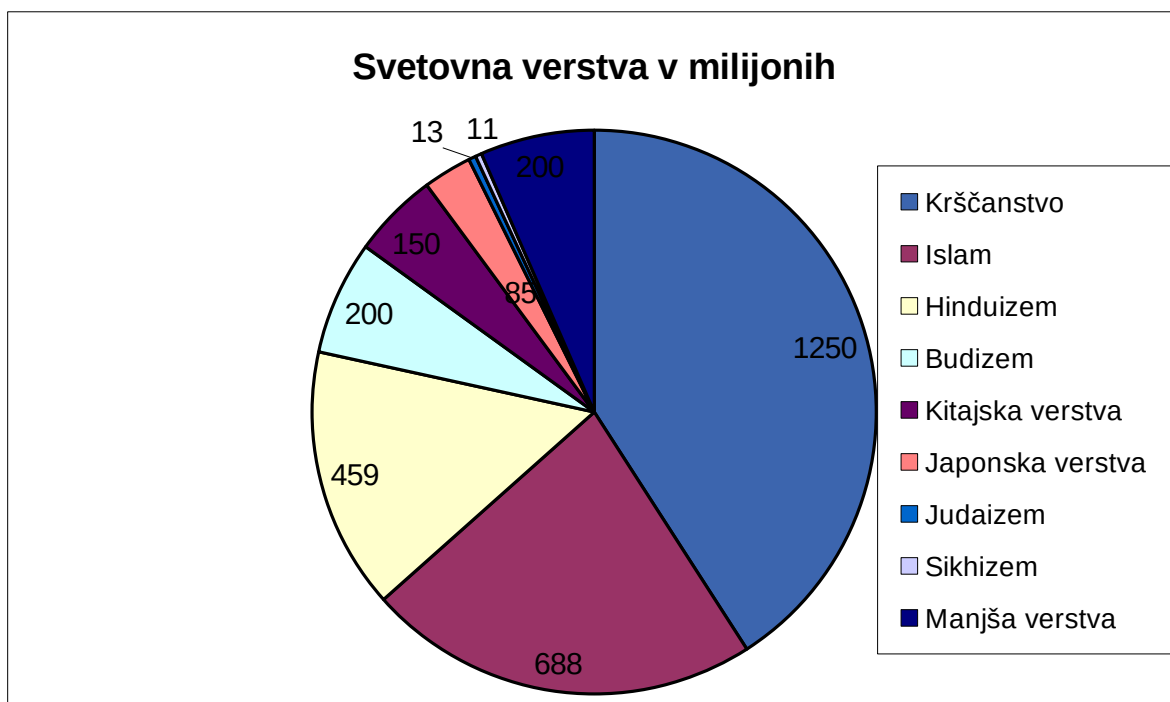
Le redki med tistimi v krščanskem svetu, ki jih pritegne vzhodna duhovnost, le redko postanejo budisti. Pač pa je budizem priložnost, da si oblikujejo svoj lastni svetovni nazor ali zasebno verovanje. Ljudje pogosto sežejo po tovrstnih knjigah, ko se vrnejo z potovanja po Daljnem vzhodu ali morda po kakem obisku muzeja. Zahodnjake pritegnejo naslednji vidiki budizma:

- Zahodnjaki imajo vtis, da je budizem strpen ali vsaj strpnejši od krščanstva. Budizem ima sicer določen glavni nauk, toda le tega ne pridiga in ne vsiljuje ljudem. Mar ni to idealen pogled za modernega skeptika ali dvomljivca? Človek je lahko ateist, ne da bi se popolnoma odpovedal veri.
- Ljudje tudi občudujejo pravičnost budističnega verovanja, po katerem človek žanje, kar je sejal. Dober človek bo dobil svoje plačilo in hudobnež to, kar si zasluži. Ali ni to naravnejše kot krščanski nauk o milosti?
- Zelo hvalijo budistično etiko. Kdo bi zanikal sijaj "štirih plemenitih resnic" in "plemenite osmere poti"? zgodovina krščanstva je omadeževana s krvjo, česar gotovo ne moremo reči o budizmu. Kateremu verstvu naj bi torej dali prednost?
- Med mnogimi drugimi budističnimi stališči, ki jih na zahodu občudujejo, je zelo pomemben pojem nirvane; misel, da je končni cilj človeka izginotje. Ali ni to zelo sodobna ideja, bolj naravna od krščanskega upanja na vstajenje? Budizem danes predstavlja izziv, ki ga mora krščanstvo vzeti resno. Kako naj torej odgovorimo na gornje trditve s krščanskega stališča?
- Širine in strpnosti budizma ne moremo zanikati. Vendar je dvomljivo, da to res daje neki veri verodostojnost. Pri veri gre za resnico in ne za osebno naklonjenost.
- Budistični sistem je morda res pravičen, vendar ne pozna usmiljenja ali milosti. Budizem je verstvo samo - odrešenja. Po krščanskem nauku, pa se človek ne more sam odrešiti. Samo Bog nas lahko odreši. Tako kristjani ne govore o Božji pravičnosti, ampak še bolj o Božji milosti in usmiljenju.
- Seveda kristjan spoštuje budistično moralnost. Toda pomanjkljivosti in nepopolnosti krščanskih del ljubezni ni kriva krščanska vera, temveč človekov greh, zaradi katerega je človek zadolžen pred bogom in svojim bližnjim. Krščanska moralnost res živi od odpuščanja, tpda prav v tem je njena vrednost. Kristjan se res sramuje grešnosti drugih kristjanov. Toda krščanstvo vsaj realistično gleda na greh in zlo. Človeka vredno življenje lahko živimo samo, ko nam Jezus Kristus da novo življenje. Drugače nimamo moči, da bi delali tisto, kar moramo, in nikakor ne miorremo ubežati moči greha in smrti.
- Kristjan, ki priznava, da je bog ustvaril svet, ne enači življenje s trpljenjem. Trpljenje je ena izmed posledic odtujitve Bogu. Bog pa ne zavrže bitja, ki ga je ustvaril: želi mu dati polnost življenja, in v tem je odrešenje. Bog noče, da bi človek - ki ga je ustvaril po svoji podobi - izginil v praznino in pozabo. Pojem nirvane se zdi pesimističen v primerjavi z veselim sporočilom o odpuščanju in novem življenju v Jezusu Kristusu.

- Budizem in krščanstvo sta popolnoma različna, ne le zaradi svojih pogledov na človeka in svet, ampak tudi po svojem gledanju na boga. O tem Sidharta za večno molči.

Delež budizma na določenih območjih:

ZAKLJUČEK

Te razlike, ki so navedene v zadnjem delu, se mi zdijo popolnoma pravilne, mislim pa tudi, da ima vsaka vera tako pozitivne kot tudi negativne strani, in da ni nobena popolna. Pri budizmu, se npr: ob dosegu nirvane - najvišje stopnje poduhovljenosti - razbliniš v nič, to naj bi bil cilj slehernega človeka. Mislim da v današnjem svetu pogledi na vero niso več tako ozki, kot so bili včasih, in si lahko

vsak človek izoblikuje lastno mnenje o določeni veri in veruje ali pa tudi ne v to.

KAZALA

VSEBINSKO KAZALO

BUDIZEM.....	1
POVZETEK.....	2
UVOD.....	3
GAUTAMA BUDA IN NJEGOV ČAS.....	4
BUDOV NAUK.....	5
KARMA.....	5
REINKARNACIJA ALI PONOVO UTELEŠENJE.....	5
OSVOBODITEV OD KARME.....	5
"ŠTIRI PLEMENITE RESNICE".....	6
"PLEMENITA OSMERA POT".....	6
NIRVANA.....	6
DHARMA.....	7
BUDE.....	7
EN CILJ, MONOGO POTI.....	7
VADŽRAJANA BUDIZEM.....	7
LAMAIZEM.....	8
ZEN BUDIZEM.....	9
JAPONSKE LOČINE.....	10
POSEBNOSTI VERE.....	11
ZLATA PAGODA.....	11

<i>MENIHI</i>	11
<i>KOLO ŽIVLJENJA</i>	12
<i>PRAZNIKI</i>	12
<i>STUPA - SIMBOL MIRU IN HARMONIJE</i>	12
<i>MOLITVE</i>	13
<i>RAZNE MISLI</i>	13
PRIVLAČNOST BUDIZMA ZA ZAHODNI SVET.....	14
ZAKLJUČEK.....	17
KAZALA.....	18
<i>VSEBINSKO KAZALO</i>	18
<i>VIRI IN LITERATURA</i>	19
 Buda ob molitvi.....	4
Dalajlama.....	9
Kolo življenja.....	12
Stupa.....	13
Buda.....	15
Jezus.....	15
Budizem na določenih območjih.....	16
Svetovna verstva v milijonih.....	17

VIRI IN LITERATURA

Atlas človeštva, Mladinska knjiga, Ljubljana 1991
Huston Smith: Svetovne religije, Založba obzorja, Maribor 1996
Velika verstva sveta, Ognjišče, Koper 1987
buddhism.about.com